

THEATER★★★★☆

In 'Augustus: Oklahoma' proberen de twaalf personages na een geval van zelfdoding los te komen van verziekte familiebanden

In het knap geregisseerde, uitmuntend gespeelde *Augustus: Oklahoma* wordt een scala aan trauma's en onvervulde verlangens overhoop gehaald. Je gaat er totaal in mee.

Hein Janssen 11 december 2023, 14:42

Augustus: Oklahoma in regie van Michel Sluysmans, naar het stuk van de Amerikaanse Tracy Letts. Beeld Ben van Duin

'Rustig aan: we proberen hier allemaal te overleven'. Die verzuchting aan het eind van de voorstelling *Augustus: Oklahoma* vat zo'n beetje samen waar de twaalf personages in dit

toneelstuk van de Amerikaanse schrijver Tracy Letts mee bezig zijn. Overleven, in dit geval door los te komen van de verziekte familiebanden.

In een nieuwe productie van Toneelgroep Maastricht (in coproductie met de Theateralliantie) en in regie van Michel Sluysmans is het stuk uit 2007 totaal ontdaan van zijn realistische setting. Maar gebleven is de harde strijd tussen de familieleden onderling. Die spitst zich vooral toe op de moeder, Violet Weston, en haar drie dochters die plotseling naar het ouderlijk huis zijn teruggekeerd. Van de ene op de andere dag is hun vader verdwenen; na vijf dagen wordt hij gevonden in het meer – verdronken, zelfmoord.

[Hein Janssen](#) schrijft sinds 1987 voor *de Volkskrant* over theater en richt zich vooral op toneel en musical.

Augustus: Oklahoma, met (van links af) Myrthe Huber, Hanne Arendzen, Ariane Schluter en Wendell Jaspers.Beeld Ben van Duin

Het zet de verhoudingen op scherp in dit toch al disfunctionele gezin. Violet (Ariane Schluter) is verslaafd aan pillen en lijdt aan mondkanker. Los daarvan is ze een ontaarde moeder: opgeklommen uit een gewelddadig milieu is ze getrouwd met een universitair docent, maar moeder had ze nooit moeten worden. Het heeft haar even cynisch als beklagenswaardig gemaakt.

De drie dochters kampen ieder zo met hun eigen problemen, vooral Barbara (Wendell Jaspers) die met een vreemdgaande man en een puberdochter te maken heeft. Ivy (Hanne Arendzen) is de eenzame, stille kracht van het gezin. Karen (Myrthe Huber) komt met een patser van een vent (Vincent Linthorst) aanzetten, die ook nog eens het nichtje van veertien bepotelt.

Eenmaal samen in het familiehuis lopen de emoties hoog op. Toch duurt het vrij lang voordat de voorstelling op gang komt, vooral omdat het decor van Michiel Voet zo allesbepalend is. Hij heeft alle realisme vermeden en gekozen voor een abstract, hellend speelveld met grijsgraauwe blokken, kelders en trappetjes. De spelers verschuilen zich regelmatig ondergronds, of liggen voor pampus – van frisse buitenlucht is al helemaal geen sprake.

Na dat stoeve begin ontrolt *Augustus: Oklahoma* zich als een aangrijpend en soms ook deerniswekkend familiedrama. Het is veel wat Tracy Letts hier allemaal aan trauma's en onvervuld verlangen overhoop haalt, maar je gaat er totaal in mee. Hoogtepunt is de scène waarin na de begrafenis van vader de familie aan tafel gaat en een pijnlijk demasqué volgt. Knap geregisseerd, uitmuntend gespeeld.

Gelukkig zijn er ook grappige momenten, vooral vanwege het acteren van Anneke Blok en Porgy Franssen, die een tante en oom spelen. De droefheid komt het mooist tot uiting in het prachtig introverte spel van Hanne Arendzen en Schluter excelleert als de moeder, even geëxalteerd als cynisch, maar bovenal kwetsbaar. En dan Wendell Jaspers die de oudste zus speelt: zij is niet alleen dochter, maar ook moeder, (bedrogen) echtgenote en zus. Vier rollen die een eigen aanpak en emotie vereisen. Jaspers doet dat ongekend goed: nooit sneu, altijd vechtend, en geheel geloofwaardig.

In de voorstelling worden een paar mooie western-songs gezongen door Viktor Griffioen, onder meer over de schuldige grond waarop dit verhaal in Oklahoma zich afspeelt. Van oorsprong woonden daar de Cheyenne-indianen, en als eerbetoon aan hen heeft Letts een mooie rol geschreven voor het dienstmeisje Johnna (Jenell Tedjai) die juist niet dienstbaar is, maar superieur zelfstandig.

Na de pauze is het decor, heel symbolisch, geheel onttakeld. Of het in deze familie ooit tot een wederopbouw zal komen, is nog maar de vraag.

Augustus: Oklahoma

Theater

★★★★☆

Door Toneelgroep Maastricht en De Theateralliantie, tekst: Tracy Letts, vertaling: Han van Wieringen, regie: Michel Sluysmans.

10/12 Theater Heerlen, tournee.